

Dr. Jana Jelínková slaví jubileum

Začalo se u nás, na Ústavu slavistiky FF MU v Brně, cosi proslýchat. Prý snad dr. Jelínková a jubileum. Prý její. Nějak mi to nešlo k sobě - tedy dr. Jelínková a jakési její jubileum. Pochopil bych to spojení, kdyby se jednalo o čísi jubileum a kdyby dr. Jelínková byla tím, kdo celou tu akci připravuje, chystá, nakonec ještě něčeho drobět napeče a připomene ostatním, aby na slavnostní setkání nezapomněli. Ale ona sama?

Jenže to prý je svatá pravda. A tak mi najednou blesklo hlavou několik osobních vzpomínek, protože bez nich tyhle věci moc nejdou. Moje první vysokoškolská zkouška - I. ročník, první semestr, teorie literatury. Konal jsem jí právě u dr. Jelínkové a možná to byla tahle první zkušenost se zkoušením, které bylo spíše diskusí a návodem, na co se ještě podívat, co rozhodlo o tom, že jsem si uvědomil, že vysoká škola není pastí na studenta, ale něčím docela jiným. Hlavou mi probíhala i moje první léta asistentská - vždyť jsem vedle dr. Jelínkové ve stejné pracovně "probydlel" 16 (je to vůbec pravda?!) let. A zase to byly roky diskusí, které stály za to. Asi jsem ji občas vyrušoval z práce, ale nedávala to na sobě znát. Brala mne - a ne jen mne, všechny nás mladší kolem sebe - opravdu jako kolegy a jako k takovým se k nám vždy chovala.

Za ty roky se toho hodně odehrálo. Začala se měnit její odborná profilace, z výuky teorie literatury a praktického ruského jazyka se stále více přesouvala k tomu, co jí bylo blížké už od dob studií (studovala rusistiku a bulharistiku, za téma diplomové práce si vybrala bogomilství, ke kterému se pak začala vracet i ve své rané publikační činnosti) - k problematice starší literatury. V ní se zvláště v posledních letech "našla" - stala se jedním z oněch mála odborníků, které v této oblasti naše rusistika má. A zase to nebylo soustředění na "vysokou vědu", které u ní převládlo, opět se spíše snažila pomáhat jiným, hlavně studentům. Vzpomínám si na stohy knih, které s velkým zaujetím pro věc shromáždila, aby mohla připravit nejen přednášky a semináře, ale i svoji Čítanku z ruské literatury XI. - XVIII. století (1984). Totéž platí o jejím zájmu o folklor - ten zase vyústil ve vydání Čítanky z ruského folkloru (1991). A nakonec přišla i výuka metodiky ruštiny - výchova budoucích pedagogů v době, kdy se ruština šmahem vymítala ze škol.

Zdá se mi, jako by dr. Jelínková vždy, když by se druhým zdálo, že přišla doba rozsáhlé odborné publikační činnosti, kdy by se dala budovat odborná kariéra, zvolila jinou možnost - jakousi gruntovně kantorskou v tom dobrém smyslu slova. Je v ní kus potřeby s entuziasmem rozdávat to, co sama načerpala, za čím názorově stojí, nenechat si to pro sebe. Jako by to provázelo i její

mimopracovní, tedy "mimoškolní" život, ve kterém jednak zvládala roli mámy v jinak zcela maskulinní rodině, jednak, zvláště v 70. a 80. letech, pomáhala jiným aktivitám, které zase směřovaly nikoli k ní, ale od ní - pomáhaly udržovat kontinuitu, rozšiřovaly možnosti, hledaly tehdy zdánlivě nemožná řešení. Byl v tom všem asi kus dnes už tak řídkého altruistického idealismu, víry, že to tak je třeba a že to někdo musí na sebe vzít. Svědčí o tom i fakt, že v době, kdy ostatní od ruštiny spíše dávali a stále ještě někdy dávají ruce poněkud pryč, ona přesně naopak posiluje vědomí, že ruštinu a ruskou kulturu je třeba studovat. Organizovala a organizuje, překládá, učí, ačkoli se rozhodla odejít do důchodu. Zdá se mi, že právě v tom našla jakési své poslání, o kterém moc nemluví, ale které ostatní kolem tak nějak vycítí. Nevyhýbá se pak ani konfliktům, ale považuje je za zbytečné, když jde přece o dobrou a ne jen její věc.

Tak nevím - dr. Jelínková se o hereze zajímala odborně, ale zdá se mi, že cosi z mlčenlivé a nepříliš nápadné svaté "zarytosti" heretiků bylo a je i v ní samotné. A nenechávala si to nikdy pro sebe. Nebojí se jít proti proudu a být sama sebou. Jen to jubileum mi k ní nějak nejde. Ale ona si s ním určitě dobře a s přehledem jí vlastním poradí.

Hodně zdraví a mnoga ljeta, Jano!

Josef Dohnal